

Innhold

Forord	9
1 Innledning	11
1.1 Om bokens tematiske utgangspunkt	11
1.2 To utfordringer: demokratisk legitimitet og kunnskapsbehov.....	13
1.3 Funksjonskrav og rettslige standarder.....	16
1.4 Nærmere om bokens innhold.....	19
Del 1 Perspektiver på normering, regulering og standardisering	25
2 Regulering, standardisering, normering: terminologi, typologier og egenskaper	27
2.1 Innledning.....	27
2.2 Fra statssentrerte til desentrerte perspektiver på regulering	29
2.3 Nærmere om normegenskaper og normtyper	34
2.4 To perspektiver på normers egenskaper, egnethet og effektivitet ..	40
2.5 Avsluttende kommentar: normer om normering	47
3 Fra detaljregulering til formåls- og styringsbasert regulering	50
3.1 Innledning.....	50
3.2 Kommando og kontroll: et kritisk utgangspunkt.....	51
3.3 Utfordringer og erfaringer med formåls- og resultatbaserte regler.	54
3.4 Paradokser ved formåls- og prinsippbasert regulering.....	61
3.5 Oppsummerende konklusjon.....	65
4 Standarder og standardiseringsprosesser	67
4.1 Innledning.....	67
4.2 Historikk	69
4.3 Standarder: kjennetegn, interessenter og normering	72
4.4 Standardiseringsorganer og beslutningsprosesser.....	76
4.5 Standardisering og offentlig politikk.....	81
4.6 Utfordringer ved standardisering: legitimitet, ansvar og offentlige interesser.....	83
4.7 Oppsummering.....	86

5	Rettsregler, rettslige standarder og rettskilder	88
5.1	Innledning	88
5.2	Regelanvendelse	89
5.3	Om funksjonskrav	92
5.4	Rettslige standarder	96
5.5	Bruk av rettslige standarder i tilsyn	101
5.6	Avsluttende bemerkninger	105
6	Skjønnsutøvelse og fortolkning	107
6.1	Innledning	107
6.2	Skjønn som fenomen – hvordan utøves skjønn?	108
6.3	Skjønnets teoretiske grunnlag	110
6.4	Skjønnets kunnskapsgrunnlag	112
6.5	Skjønnets verdigrunnlag	113
6.6	Ulike former for skjønn	114
6.7	Avslutning	117
Del 2	Eksempler på anvendelse	119
7	Standardisering innen petroleumsvirksomheten	121
7.1	Innledning	121
7.2	Regulering og standardisering i et historisk perspektiv	124
7.3	Regulering og bruk av standarder i petroleumsvirksomheten i Norge i tidlig fase før 1985	125
7.4	Lovreformen i 1985 – et nytt og endret regelverk	128
7.5	Standardiseringsarbeid som en del av regelverksutviklingen.	135
7.6	Standardisering – myndighetsinvolvering i utvikling av standarder	139
7.7	Bruk av standarder innenfor olje- og gassindustrien i dag.	142
7.8	Avslutning	144
8	Polarkoden – funksjonsbasert forskriftsverk for polare farvann	146
8.1	Introduksjon	146
8.2	Nærmere om polarkoden	148
8.3	Polarkodens historiske utvikling	151
8.4	Utprøving av polarkoden og redningsarbeid i polare farvann – SARex I og II	155
8.5	Diskusjon – standardisering som en del av reguleringsregimer ...	157
8.6	Avslutning og oppsummering	161

9 Faglig forsvarlighet og brannsikkerhet for risikoutsatte grupper . . .	163
9.1 Innledning	163
9.2 To dødsbranner i Trondheim	164
9.3 Aktører og relasjoner	168
9.4 Rammer og regler	171
9.5 Grenser for faglig forsvarlighet	176
9.6 utfordringer og vurderinger	180
9.7 Oppsummering	184
10 Institusjonalisert praksis som utgangspunkt for etterprøvbare normer	185
10.1 Innledning	185
10.2 Handlingsnormene avhenger av sted og tid	186
10.3 Konkret uttrykk for forsvarlig praksis	186
10.4 Fravær av usaklig forskjellsbehandling	187
10.5 Kriterier for vurdering av praksis	189
10.6 Oppsummering	190
11 Regulering av storulykkerisiko	191
11.1 Innledning	191
11.2 Risiko og regulering: hovedtrekk ved dagens regime	194
11.3 Behovet for veiledninger	200
11.4 Veiledningspakkene	202
11.5 Avsluttende oppsummering	216
12 Funksjonsbasert regelverk og standardisering innen elsikkerhet. . .	218
12.1 Innledning	218
12.2 Generelt om risiko, regulering og myndighetsforvaltning	220
12.3 Funksjonsbasert regulering: prinsipper, praksis og utfordringer . .	223
12.4 Organiseringen av standardiseringsarbeidet innenfor elektroteknikk nasjonalt og globalt	228
12.5 utfordringer – med eksempler fra ulike regelverksområder	230
12.6 Avslutning: utfordringer og dilemmaer i elsikkerhetsforvaltningen	237
13 Standarder for IKT-sikkerhet – nytte i regelutvikling og tilsyn i norsk kraftforsyning.	239
13.1 Innledning	239
13.2 Norsk regulering av beredskap i kraftforsyningen	240
13.3 Hvordan skjønnsrommet håndteres i forvaltningen	245
13.4 Etterlevelsespraksis	248
13.5 utfordringer og vurderinger	248
13.6 Konklusjon	251

14 Regulering og standardisering av IKT-sikkerhet i kraftsektoren – holdninger, fordeler og ulemper	252
14.1 Introduksjon.....	252
14.2 IKT-sikkerhet.....	255
14.3 Risiko og sårbarhet i driftskontrollsystemer som styrer kritisk infrastruktur.....	256
14.4 Regulering av sikkerhet	258
14.5 Holdninger til funksjonell regulering i norske nettselskaper	261
14.6 Bruk av tekniske standarder for IKT-sikkerhet i norske nettselskaper.....	264
14.7 Konklusjon.....	267
Del 3 Et kritisk blikk på standarder	269
15 Organisatoriske felt på vandring – NORSOK-standarder og trepartssamarbeid	271
15.1 Introduksjon.....	271
15.2 Den norske modellen	274
15.3 Toparts- og trepartssamarbeidet som organisatoriske felt.....	277
15.4 NORSOK-programmet og NORSOK-standardene	279
15.5 Organisering av standardiseringsarbeidet	281
15.6 NORSOK-standarder og trepartssamarbeidet	282
15.7 Tillit, legitimering, politisering og konkurransedyktighet	289
15.8 Avslutning.....	291
16 Oppsummering og utfordringer	292
16.1 Innledning	292
16.2 Normering og legitimitet	292
16.3 Et globalt og ansiktsløst standardiseringsregime	294
16.4 Statlig delegering og skjønnsutfordringer	295
16.5 Behovet for mer kunnskap og forskningsinnsats	297
Referanser	299
Offentlige dokumenter.....	308
Rapporter o.l.....	310
Forfatteromtaler	311
Stikkord	315